

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Éves: 6 Kt.
Féléves: 3 Kt.
Három hónapos: 2 Kt.

MÉRLEKNIK MÉRHEKÉRT ÉRTŐZÉS

szombaton és minden hétfő-
napon a központi hivatalban
szombatnapon.

A VÁROS

SZERKESZTŐÉÉ ÉS VÁLLALAT:

Városi Könyvtár- és Vállalat

Ide küldendő a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Feloletti szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadástörténet: A VÁROSI KÖNYVTÁR- ÉS VÁLLALAT.

A polgármester értesítése.

Emlékeztetbe hozom a városi törvényhatósági bizottsági tag urnak, hogy a 1. évi november hó 29-én és folytatva tartott rendes közgyűlésünk határozata szerint, a 1. hó 10-én tartandó bizottsági rendkívüli közgyűlésünkön névszerinti szavazás által hozandó határozat végelt fog a városi tandós által előterjesztetni:

1. A Deák Ferenc-utca 14. sz. (Bornyász-féle) ház utáni 1 hold 922 □ öl onoldói szántóföld eladása névszerinti szavazás harmad ízben).

2. Kossuth-u 14. sz. (Béazler-féle) ház és az ezzel határos Riekl-féle kert teleknek megvétele (névszerinti szavazás harmad ízben).

3. A Vársári András és társai tulajdonát képező és az új lovassági laktanya mellett elterülő mintegy 3600 □ öl földrész megvétele (névszerinti szavazás második ízben).

4. A Széchenyi-u 36. számú (Antal-féle) házastelek megvétele (névszerinti szavazás második ízben).

5. A Fűvőszkert-u. 5 és 7 számú (Bakos- és Lisztes-féle) házastelek megvétele (névszerinti szavazás második ízben).

6. A József kir. herceg-u. 23. számú, az igazoltatott hátközség tulajdonát képező házastelek megvétele (névszerinti szavazás második ízben).

7. A Piac-utca 26. számú házastelek megvétele (névszerinti szavazás első ízben).

Debrecen, 1906 december hó 2-án.

Kovács József,

polgármester.

A Hortobágy hasznosítása.

A Hortobágy hasznosításának ügye az 1906. évi december 19-án tartandó rendkívüli közgyűlés napirendjére van kitűzve.

Itt essék vajdás utáni végre előtűnik felekeznek a javaslatok, melyek a hasznosítást különböző stábon kívánják megvalósítani. Valamennyi javaslatnak vannak hívei, de hogy melyik tábor fog győzedelmesen kikerülni a vitából, azt most bonyolult volna megmondani.

Ezek óta írunk és harcolunk a Hortobágy hasznosításáért. Irásunkban, véleményünkben nem tekintetünk sem jobbra, sem balra. Egy cél lebegett szemünk előtt: valóban hasznosítsa tenni azt a tengerföldet, mely most alig hoz valamelyes jövedelmet a városnak. Tudjuk, mert őrestük atonutalán, hogy nem védünk népszerű eszmét; láttuk, hogy csak nagy nehezen lehet szűtődni és elgőzteni ama érdekszálat, melyek egymásba fonódva ezen nagy kérdés meg-

oldásának legnagyobb ellenségei. De mert a város érdeke és nem önék célok vezettek tollunkat, nyugodtan visszatérni el a kicsinyes mosolyokat, erőden nyíllövéseket és igazunk tudatában mindaddig fogunk harcolni a toll függvénye, míg diadalt nem öl a Hortobágy hasznosításra. Ha eszménkkel elbukunk is, az a bukás csak lát-szólagos lesz, felkellünk és újra megindítjuk a maradásig és képzelt jogok ellen a harcot és a sűtő hatalmával el fogunk jutni ahhoz a pontfös, amelyen szilárdul megvetve lábainkat, elmondhatjuk, hogy hosszú harc után győztünk.

Nem chajtuk és alkalommal a különböző javaslatokat pontonként bírálni. Elvégeztük már azt lapituk hasábjain. Aljban ki-ki azon javaslat mellé, amelyiket józnak, kivibetonek és hasznosnak tartja. Egyetlen egy lépés is jobb a stagnálásnál. Mindegyik javaslatban van eszme, melyet védeni és léteztetni felleges dolga.

Ismeretünk már a Kővöndy-féle javaslatot, kiemelték annak merészen szép koncepcióját, közölték az elméhez fogynak épő megolósítás, szépen tartjuk a Király Gyula tanszék javaslatát. Mindkettőben a hatadás van kimondva, ellenben a gazdák javaslata, mely nyolc millió koronáért meg akarja venni a városotól a 42,000 holdas pusztát, merőben halva született eszme. Ugyan hogy is lehetnének fel oly könnyelműséget egy városról, hogy nyolc millió koronáért lemondjon ugyasólván vagyona zöméről?

Ugyan volna e olyan városröntő kormány, mely ilyen adásvételi szerződést jóváhagyja? Szerény véleményünk szerint ez olyan abszurdum, amelyvel érdemileg foglalkozni nem lehet.

Akik ezt a 42,000 holdat 8 millió koronáért megvennek, mivel ez a megvétel csakis egy nagy költségen felvételével lenne kifizethető — ezen 8 millió ellenében lekötnék összes ingatlanukat. Mivel pedig ez a horribilis költségen első helyen volna minden revo ingatlanára betáblálva, kérdjük hol fogunk a vevők a betéres gazdálkodáshoz, vagy pusztán az állattenyésztéshez szükséges költséget kapni, ha megszorulnak, vagy az idők jársa megsebezhető feleltük? Schol, ezen egy szóból áll erre a felelet.

De nem foglalkozunk tovább ezzel az eszmével, mert meg vagyunk győződve, hogy a közgyűlésen érdeme szerint fogunk albtáni ezzel a képtelen tervvel.

Akár a Kővöndy, akár a Király Gyula-féle tanszcsi javaslatot vizsgáljuk, mindkettőben kidomborodik a Hortobágy hasznosításának erős szándéka. Az első merészebb, kivitelezhető pehezebb, a második jól megfontolt és az egyes érdekek között a kézzel írott javaslat. Akár egyiket, akár a másikat nézzük, nyomban látjuk, hogy okos gazdák, gyakorlati emberek voltak le jól megsűrt, tapasztalatokból összeállított észleleteiket. Érdemes alkotások, melyek első sor-

ban a város hasznát nézik és csakis ezen okból óhajtják első sorban a hasznosítást.

A közgyűlés bizonyára higgadtan kell, hogy tárgyalja ezen nagy fontosságú kérdést. A város haladása függ a bölcs határozattól. Éppen azért nemuljon el ott az önrdek, a zseb politikája és hasonl át minden egyes bizottsági tagot az a gondolat, hogy ezen kérdés helyes megoldása egy jobb jövőt biztosít a városnak és polgárainak.

Fizetésrendezési javaslat

Debrecen sz. kir. város segéd- és kezelőszemélyzetének és a város alkalmazottainak fizetésrendezése ügyében egymást érik a javaslatok. A napokban egy küldöttség jirt *Weszprémy Zoltán* főispánnál és *Kovács József* polgármesternél hirtőfogsiba ajánlva egy idevonatkozó javaslatot. Mindkét helyen szives fogadtatásban részesültek a küldöttség tagjai, kiknek javaslata a következő:

Méltóságos Főispán Ur!

Nagyságos Polgármester Ur!

Tekintetes Városi Tanács!

Debrecen sz. kir. város segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzetének javadalmazása, lakáspénze oly silány, hogy a mai drága piaci árakat, továbbá a lakás bérleteket s egyéb mellék körülményeket figyelembe véve a tisztességes, becsületes megélhetés — a legegyszerűbb korlátok között számítva is — alig-alig van kellőleg biztosítva, sőt a családos emberek a nyomor szélén állanak. — Mindezeknek tuda-

tában sokszor emeltük fel kérő szavunkat egy egyenként, mint egyes ügyosztályok tömörülve az illetékes körökhoz, de kérelmünk kedvezően elintézve nem lett soha, részben az ügy készen nem léte miatt, részben pedig az utóbbi években a folyton húzódó, mindnyajunk előtt ismeretes válságos politikai viszonyok következtében.

Az 1896. évi november 17-én tartott rendkívüli közgyűlésen törzsfizetésünk, lakáspénzünk némileg rendezve lett ugyan, de ez oly csekély eredményt mutat fel, hogy a mai nap-nap után emelkedő drágasági viszonyoknak egyáltalában nem felelhet meg.

Méltóságos Főispán Ur! Nagyságos Polgármester Ur! Tek. Városi Tanács! Fizetésünk, lakpénzünk rendezésénél figyelembe kérjük venni lehetőleg az állami s megyei tisztviselők, szolgák javadalmazásának kulséit, melyre nézve van szerencsénk az alábbiakban megtenni javaslatunkat a következő indokollással. Egyben megjegyezni kívánjuk, miszerint egyes hivatali állásoknál mutatkozó magasabb tétel szerinti emelkedést az teszi indokoltá, mely szerint a tisztviselők munkaköre nap-nap után terheesebbé válván, ez által a felelősség is nagyobbodik, de meg igen aránytalanul voltak egyes hivatali állásoknál a multban is a törzsfizetések megállapítva, a lakáspénz meg éppen nem volt megfelelő.

Javaslatunk Debrecen sz. kir. város segéd-, kezelő-, szolgaszemélyzetének törzs fizetése s lakáspénze rendezése tárgyában a következő:

Sorszám	Hivatali állás	Jelenlegi		Javasolt		Emelkedés mutat		Jegyzet	
		fizetés	lakp.	fizetés	lakp.	fizetés	lakp.		
		korona	korona	korona	korona	korona	korona		
1	Erdő mester	3600	term.	4000	term.	400	—	} tekintettel gyermekeik nevelésére.	
2	I. erdész	2400	term.	3000	term.	600	—		
3	II. "	2400	lakás	3000	lakás	600	—		
4	III. "	2400	10 hold	3000	10 hold	600	—		
5	IV. "	2400	feld h.	3000	feld h.	600	—	} tekintettel arra, miszerint biztosíték teendő, továbbá közpiskolai érettségiké kívántatik. Jövőben mérnöki oklevél.	
6	Házi pénztári ellenőr	2000	400	2200	500	200	100		
7	Gyám pénztári ellenőr	1800	400	2200	500	400	100		
8	Adó pénztári ellenőr	1800	400	2200	500	400	100		
9	Mérték hitelesítő főnök	2000	400	2200	500	200	100		
10	Mérték hitelesítő segéd	1400	300	1900	400	200	100		
11	Adóügy osztályi főnök	2600	400	2000	500	206	100		
12	Íleték nyilvántartó	2000	400	2000	500	200	100		
13	Birtok nyilvántartó	2000	300	2000	500	200	100		
14	Népfelkésli nyilvántartó	1500	300	2000	500	200	100		
15	Tanácsi kiadó	2000	300	2000	500	600	200	} emelkedés nem mutatkozik a törzs fizetésénél csak a lakp. — mivel a multban is kellőleg voltak díjazva, viszonyítva a nyilvántartókhöz. emelkedés nincs multban földijazva, munka nap-nap után emelkedik. Jövőben f. gast. akad. sikeres elvégzése.	
16	Tanácsi iktató	1800	300	2000	500	400	100		
17	Városi gazda	1800	300	2000	500	800	200		
18	I. házi pénztári tiszt	1500	300	1800	400	300	100		
19	II. " " "	1500	300	1800	400	300	100		
20	III. " " "	1500	300	1800	400	300	100		
21	I. adó pénztári tiszt	1400	300	1800	400	400	100		
22	II. " " "	1400	300	1800	400	400	100		
23	III. " " "	1400	300	1800	400	400	100		
24	I. számtiszt	1800	300	2000	500	200	200		} tekintettel a kívánt közpiskolai érettségire és állam számvitel-tani vizsgára. Jövőben közpiskolai érettségi. tekintettel a folyton emelkedő munkára.
25	II. " " "	1800	300	2000	500	200	200		
26	III. " " "	1800	300	2000	500	200	200		
27	Közlevéltári segéd	1400	300	2000	500	600	200		
28	I. irodatiszt	1400	300	1800	400	400	100		
29	II. " " "	1400	300	1800	400	400	100		
30	Iroda tiszt árvasszéki levéltárnok	1400	300	2000	500	600	200		
31	I. adókövető	1400	300	2000	500	600	200	} tekintettel arra, hogy felelősség helyes állásokhoz mérten a multban sem voltak kellőleg díjazva, de meg a folyton emelkedő munka kör. Jövőben a közigazgatási tanfolyam elvégzése kívántassék.	
32	II. " " "	1400	300	2000	500	600	200		
33	III. " " "	1400	300	2000	500	600	200		
34	IV. " " "	1300	300	2000	500	700	200		
35	V. " " "	1300	300	2000	500	700	200		
36	VI. " " "	1300	300	2000	500	700	200		

Sorszám	Hivatali állás	Jelenlegi		Javasolt		Emelkedés mutat		Jegyzet
		fizetés	lakpénz	fizetés	lakpénz	fizetés	lakpénz	
		korona	korona	korona	korona	korona	korona	
37	Vásár-felügyelő	1000	300	1400	400	400	100	járatok jutaléka.
38	H. vásár-felügyelő	1000	300	1400	400	400	100	
39	Leltári biztos	1300	200	1600	400	300	200	folyton emelkedő munkára.
40	H. leltári biztos	1300	200	1600	400	300	200	
41	I. szállás-biztos	1300	200	1600	400	300	200	" " "
42	II. " " "	1300	200	1600	400	300	200	
43	I. Irmok	1300	200	1800	400	500	200	" " "
44	II. " " "	1300	200	1800	400	500	200	
45	III. " " "	1300	200	1800	400	500	200	" " "
46	IV. " " "	1300	200	1800	400	500	200	
47	V. " " "	1300	200	1800	400	500	200	" " "
48	VI. " " "	1300	200	1800	400	500	200	
49	VII. " " "	1300	200	1800	400	300	200	" " "
50	VIII. " " "	1300	200	1800	400	300	200	
51	IX. " " "	1300	200	1800	400	300	200	fokozatos előléptetés szolgálai idő szerint.
52	X. " " "	1300	200	1800	400	300	200	
53	XI. " " "	1300	200	1800	400	300	200	" " "
54	XII. " " "	1300	200	1800	400	300	280	
55	XIII. " " "	1300	200	1400	400	100	200	" " "
56	XIV. " " "	1300	200	1400	400	100	200	
57	XV. " " "	1300	200	1400	400	100	200	" " "
58	XVI. " " "	1300	200	1400	400	100	200	
59	XVII. " " "	1300	200	1400	400	100	200	" " "
60	XVIII. " " "	1300	200	1400	400	100	200	
61	XIX. " " "	1300	200	1400	400	100	200	" " "
62	Belső utmester	1200	200	1400	400	200	200	
63	I. külső utmester	1200	200	1400	400	200	200	400—400 korona uti átalány.
64	II. " " "	1200	200	1400	400	200	200	
65	Erdész gyakornok	1000	term.	1400	term.	400	—	máltanyosság szempont.
66	I. számvévi gyakornok	1000	200	1400	400	400	200	
67	II. " " "	1000	200	1400	400	400	200	" " "
68	Városgazda	1000	200	1400	400	400	200	
69	I. kórházi biztos	1400	200	1800	400	400	200	" " "
70	II. " " "	1200	200	1400	400	200	200	
71	Színházi gépész	1200	240	2000	500	800	260	tekintettel hivatali állás nagy felelősségére.
72	Hajdu őrmester	720	term.	900	term.	—	—	fejenként fizetés 600 K " lakpénz 120 K term. lakás 5—5 hold föld.
73	" dobos	480	80	600	120	120	40	
74	31 gyalog hajdu	14880	2480	18600	3720	—	1240	
75	39 erdővéd	19500	term.	19500	term.	3720	—	
76	Mérték hit. szolga	600	lakás	600	lakás	—	—	

Ezen kimutatásra mutatkozik 426 k. kor., mely összegből levonva az 1907. év első felére megszaporodott drágasági pótlékot, marad fedezni való 7093 kor., mely összeggel mintegy 70 kishivatalnok lesz a tisztességes megélhetéshez intve, de valószínűnek látszik, hogy a drágasági viszonyok nem javulnak s így kénytelenek lesznek fentebb elsorolt tisztviselők, segéd- és kezelő-személyzetnek tagjai már a másik félre drágasági pótlékot kérni; így, ha a törzs-fizetés és lakás-pénz még 1907. év január 1-től rendezve lesz, marad a házi pénztárnak, mit a tisztviselőkön nyert 27,874 kor. A vágóhíd szervezetre, személyzetére vonatkozólag az igazgató részéről 1905 május 30 án a polgármesteri hivatali útján a szervező-bizottsághoz benyújtott javaslatnak pontjai volnának figyelembe veendőek.

Lényeges emelkedést kíván az erdőmester, erdőszek, ellenőrök, a házi és adópénztári tiszt, továbbá közlekváltári segéd és irodatisztek fizetése, mely arányosítva így a mostani állapotban az állami és megyei tisztviselők javadalmazásához szinte lehetetlen, hogy mosolyt ne utaljon ki az embertől, ha tekintetbe vesszük a két fizetési táblázatot; kívánatos, sőt feltétlenül szükséges a lényeges emelés az adókövetőknél is, mivel nemcsak a folyton emelkedő adó-fizetők száma növeli a munkát, hanem maga a város igen súlyosabb felelősségteljesebb munka-kört ruházott rájuk az

által, hogy az eddig külön-külön főkönyvekben vezetett adónemeket egy tömbebe összpontosítva az eddigi számlalapokat körülbelül 8—10,000 tétellel emelte, de ha vissza tekintünk 1880. évbőlani adókövetői fizetésére, mind a mellett, hogy azóta két ízben történt fizetés-rendezés, az tünik ki, hogy 3 adókövetőnek emelkedett a fizetése 100 koronával, a többinek semmivel; lényeges emelkedés mutatkozik a szállás biztosok, leltár-biztosok javadalmazásánál; ezt a folyton emelkedő munka-kör teszi indokoltá.

Az erdősz gyakornok, városgazdai gyakornok, számvévi gyakornokok javadalmazásánál a lényegesebb javítást az teszi szükségessé, miszerint az előhaladásuk igen hosszú idő után várható, sőt a választások alkalmával meg is történik, hogy az előhaladástól lemaradnak.

Az I. kórházi biztos javadalmazásánál figyelembe kell venni az újonc illetőségét, miszerint minden egyes hivatali állásnál a belső emberek alkalmaztatása, továbbá a fokozatos előhaladás, végre az iskolai képzettség feltétlenül figyelembe véendőek.

Ez alkalmommal tisztelettel kérjük Máltóságodat, Nagyságodat, Tek. városi tanácsot, miszerint minden egyes hivatali állásnál a belső emberek alkalmaztatása, továbbá a fokozatos előhaladás, végre az iskolai képzettség feltétlenül figyelembe véendőek.

Végül eszedünk, miszerint tekintettel kérelmünk sürgős voltára, a fizetés-rendezés már 1907. év január 1-től kezdődőleg emelkedjen jogerőre.

Mély és alázatos kérelmünk kedvező elintézését kérve, maradtunk Debreczen sz. kir. város segéd-, kezelő és szolgálószemélyzetének nevében alázatos szolgálói

Csáky János,
vágóhidai igazg.

Sralth M.

Borus Béla.

A vidéki rendőrség szervezése.

A vidéki rendőrségek Magyarországon a közszolgálat legfontosabb szervei, amelyekkel az állampolgárok életének számtalan mozzanata összefügg, aminek az a következtetése, hogy ellenük csaknem állandó a legtöbb helyen a panasza. Néhány év óta ezeken a nagyon sok esetben jogos panaszokon a köztudat oly móddal akar segíteni, hogy a vidéki városok rendőrségének államosítását emlegeti, anélkül, hogy be volna bizonyítva: vajjon az államosítás az az orvosság, amely által a meglévő bajok egyszeriben megszűnnek.

Magok a városi rendőrségek is érzik rossz helyzetüket, fizetés és hivatali szervezet dolgában egyaránt, ennél fogva a mai világban szokásossá vált szervezkedés eszközéhez kellett folyamodniok, hogy helyzetük javítását előmozdíthassák.

Nincs és nem is lehet jogos szava senkinek az ellen, hogy a vidéki rendőrség is küzd a küzdő társadalmi táborok között helyzetének javításáért, különösen akkor, amikor a hozzá hasonló hivatású vármegyei közigazgatási tisztviselők (szolgabírák) a vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozásáról szóló 1904: X. t. c. által az eddigiekhez mérten fényes eredménynek mondható javítást értek el.

A vidéki rendőrségek kétféle kategóriája: a törvényhatósági jogú és rendezett tanácsú városok szerint két/éle elbírálás alá esik, mert a törvényhatósági jogú (szab. kir.) városok rendőrsége csak saját városa szervezetéhez tartozik, míg a rendezett tanácsú városoké a városi önkormányzaton kívül a vármegyei hatóság keretébe is beilleszkedik. De mind a kettőnek közösek a bajai: sem szervezetük, sem személyzetüknek minősítése, sem a nekik adott fizetések nem állanak arányban avval a rendkívül fontos és a társadalom minden tagjára nézve kiható hatással és tennivalókkal, amelyeket a helyi közigazgatáson kívül az állami hatalom átutalás folytán rájuk hárít. Mert hiszen a rendőrségek úgy a törvényhatósági jogú, mint a rendezett tanácsú városokban egész sereg közigazgatási teendővel vannak megterhelve és e kétféle munkakör mellett az egész szervezet ide-oda lekötöttvén, csak hiányoson teljesítheti kötelességét és a panaszos sérelmek számát szaporítja.

Hogy kétféle választassék ez a kétféle munkakör és a közigazgatási rész meghatározatva a városoknak, a rendezési teendők ellátása kizárólag állami kötelességének tekintessék: ezen fordul meg a jövőbeli fejlődés sorsa, iránya és egész mivolta, mert ez elsősorban politikai és csak másodszorban közigazgatási szempontokból megítélendő kérdés. Egész nemzeti fejlődésünk a múltban és a nemzeti társadalom jövőjendő a városokban ezental is az önkormányzati hatóságok életképes működésére volt alapítva és erre kell építve lenni a további haladásnak is. Mert egyfelől a politikai jogok kiterjesztése, másfelől föltétlenül az önkormányzati tényezők megerősítését követeli a helyi közigaz-

gatás terén, mivel az államhatalomnak minden téren való megnövekedése a legszélesebb körű általános választói jog mellett is a társadalmi élet szabadságának elnyomására vezet. Már pedig a modern magyar társadalom életére a legutóbbi évtizedek örvedetes fejlődése alatt átment a vármegyei hatóságokból a városok társadalmába, amelyek nagyon fejlődésképes és erős felszívó erejű szervezetekkel megmutatják a jövőendő kor perspektíváját.

A vármegyei önkormányzat anyagi létalapja és segítése a törvényeszerinti dotációban nyer kifejezést, amelyért a vármegye az állami teendőket ellátja saját hivatali közlegeivel, ugyanezen elvből eredő segítés volna megalósítandó a törvényhatósági jogú városokra nézve is, mivel ezek a törvény alapján politikailag a vármegyékkel teljesen egyenlő törvényhatósági részei a magyar államnak, azonkívül nemzeti szempontból egyik-másik törvényhatóságnál föltétlenül megbízhatóbbak, társadalmi tekintetben pedig a kulturális fejlődés jövője mindenesetre ezeké.

Olyan fontos szervezetnek tehát, mint a rendőri intézmény, nem szabad elszakadni a város önkormányzatától és az állam kivált végrehajtó közegévé átalakulni. Mert nem az a lényeges, hogy az államhatalom csuáljon rendet, hanem az, hogy a rendszert általában kifogástalan kezekben, a társadalom és a köz javára tartsa fenn a személy- és vagyombiztonságot anélkül, hogy az államhatalom katonai szervezetei políciája ránehezednék a társadalomra, önkormányzati hatóságokra és az egész közéletre. Hiszen minden központosító hatalmi szervezetet az erőszak tart fenn, ennek pedig sem a katonai haderő, sem a rendőrség intézményének multjában nálunk Magyarországon nincsen nemzeti gyökere.

Ha tehát a kétségtelenül javítandó rendőri intézményt fejlesztési, a mai kor szempontjából modern alapokon kiépíteni és az annak szolgálatában állók anyagi és szellemi kívánalmait kielégíteni akarja az állam: tegye ezt a törvényhatósági jogú városok anyagi segítségével és törvényen való támogatásával olyképen, mint a vármegyékkel szemben teszi és megadván a fejlesztésre a kívánt anyagi eszközöket, egész hatalmának erejével emelje a vidéki közigazgatást a városokban olyanná, amilyet a mai kor társadalmi felfogása jogosan megkövetelhet és ennek keretében fejlessze a városok rendőrségi intézményét is olyanná, amilyen a székesfővárosi, ha azt mintának lehet venni.

Az önálló törvényhatósági jogú városok az állami közigazgatás teendőinek végzéséért és az állami rend helyi közlegekkel való föntartásáért rezkempenzációban volnának részesítendők, amint ez az egész kérdést irányító főszempont már politikai mérlegelés tárgya is. A realitái vagy azok átengedett jövedelme az állam által átutaltatván a városok kezébe, az ezek folytán nyert jövedelem meghozandó törvény által volna arra rendelőndő, hogy a városok közigazgatási tisztviselői a vármegyei tisztviselők létszáma szerint való beosztással egyenlősítsenek a jogok és illetmények dolgában is, amint a hivatali kötelességek és megkivánt minősítés tekintetében ugyanolyan elbírálás alá esnek. Eképen az egész városi közigazgatási szervezet állaga fölemeltetvén a hasonló hivatású más közigazgatási szervezetek színvonalára, ebben a vidéki városok rendőrségének fejlesztése, a mai kor szerint való átalakulása is rövid időn belül szinte a természetes fejlődés által bekövetkezik.

Különösebben bíralatnak van kitéve a rendőrség a maga hivatása körében mindenk fölött, éppen azért nagyon ráfér, ha vele az illetékes állami tényezők minél többet

foglalkoznak, de emiatt anyagi állapotuk segitem végrehajtására komolyan számolunk is, úgy hogy a várakozók már egyszer az igéretük közből valamit meg is foghassanak. Mert az anyagi kérdés motiválja a jövő fejlődését; hieku hogyan lehessen várni a régi megbízhatatlan, többnyire köpösés nélkül való és minden emberi gyarlóságokkal, hivatali fogvatékossgal megterhelt személyzet helyébe újakat, képetteket, tisztességesnek kialakulását, ha a más hasonló közigazgatási vagy jogi pályák között a költöleges tésferrel járó nehaz pályának még az a hátránya is megmarad, hogy anyagiakban minden másnak alotta áll, sőt a nagyon is megkívánandó különös rátermettség sem részesül semmi egyéni megkülönböztetésben a javadalmazást, hivatali előmenéstelt vagy más előnyöket illetőleg, ami pedig több-kevésbé minden pályán: bírónál, tanárnál, mérnöknel megvan, az állam különös jóvoltából.

Új nemzedéknek kell tehát helyet adni, hogy belenődjön a régi helyébe, de oda a modern tudással együtt belevigye a független tisztviselő jogrendszt is, amire bizony az állami rendőri intézmény nem mindenben a legkevesebbetobb példát szolgáltatja.

Rendőri vagy rendőrtisztviselő alatt az állami rend szempontjából oly közigazgatási közeget értenek, aki a rakoroktalan emberi taradalom ellen küzd és e tekintetben a felsőbb hatalmasságok hatalmi fölfogásának és az azokból eredő hivatalos utasításoknak csupán eszköze, úgy hogy nemcsak a hatalom polcain, az oda beültetett emberek fejtében, de még szinte a közrutdában is az a vélemény van befészkelődve, hogy a rendőrség mindig teljesítse azt, amit neki parancsolnak. Ennek a fölfogásnak még tápot nyújt az államotáról alkotott szentes, vagy elvett anélkül, hogy a közvélemény a jót a rossztól meg tudná különböztetni. A rendőrség intézményében pedig az államotás a helyzet javításával, az anyagi előnyök előreszenek reményességével és valóra váltásával egynek tekintetik, mert meg kell vallani, hogy a törvényhatóság jogu városok vezetői előtt a rendőrség intézménye eddig még mindig mostoha elbánásban részesült. De azért ugyanazon törvényhatóság közvéleménye rendkívül felháborodik, ha rossz a rendőrség.

Mintha bizony az anyagi helyzet javításának csak az államotás volna egyedül és kizárólagos módja. Mintha nem szerzett volna a magyar politika világ még tapasztalatot a malthan azra néze, hogy kéntélményeit ne alakítsa át és ne fojtassa a katonai jellegű államok intézményeinek mintája után; mintha bizony nem volna szükség a felsőbb utasítások rendszerére épített intézmények és szervezettek mellett, éppen nálunk Magyarországon, a törvény és önálló hatalmuk erejével förlátozott politikai erőket fokozni és növesztani, amire éppen a vidéki rendőrségek példája szinte kiváló.

Nem a rend és állami érdek kisebb fontossága, hanem a törvény és törvényes szabadság minden vonalon való érvényesítése az, ami azt szinte parancsolja. Hiszen a polgárok szabadsága és az állami rend nem öhetnek ellenségesként egymással szemben és miért nyolje el a hatalmasabb a gyöngébbet, amikor a törvényes állapot megkezdődhetnék már a rendőrség ténykedésében és mecaak a királyi híroságok kiváltsága lehessen.

Politikai szempontok tehát határozottan és ellenmondást elg szenvedő módon az államhatalom kiterjesztése ellen, önnéforja a rendőrség államotása ellen is szólnak, annyival inkább, mert hiszen a rendőri intézmény javítása, vagy a rendőri alkalmazottak helyettesnek anyagi javítása

mind előnéthető és keresztülvíhető az államotás törekvésök kiszűrésítésével nélkül is.

Pénzügyi szempontok alig jöhetnek elő gátol, mert az államnak mindenféleképpen úgy is hozzá kell járulni anyagilag a rendőrségek fenntartási és fatesemeselési költségeihez, mivel maga az egész rendőrség ténykedésében, ha egyik felérészen helyi szempontokat szolgál is az egyes városokban, de másik felérészen az állami hivatástólfele közeleket szerepet tölt be.

Közgazdasági szempontból a rendőri szükségletek emelkedése velejár a minden téren tapasztalható, gazdasági okokból eredő munkaszaporulattal, mert a közélet hullámzás rájok is hatalmas munkaszaporulatot rő. De különben is a közszükségletek emelkedése e téren is csak következménye a máskéle hivatali ágak költségemelkedésének.

Kulturális szempontból a művelődés európai színvonalra való általános emelkedése éppen a közrend tekintetében mindinkább törekvésnek vet föl, aminek a folyton fejlődő városi életben napról-napra megéltésának a nyugtal és hova-tovább nagyobb és magasabb képzettségű személyi szükségletet igényel, ami természetesen kiadászaporulattal jár.

Társadalmi tekintetben pedig megéssülhetetlen az a különbség, amit a független önkormányzatot szolgáló rendőri intézmény nyújt a polgárok közszabadságát illetőleg, az államhatalom kész szolgálaképpen hatalmi rak erőszakká súlydó rendőri közegekkel szemben.

Magyarországon emberöltők óta keserű emlékek, sőt gyűlölet az állami policia, mely mindig csak parancssóra táncol és táncoltat; a legutóbbi politikai események pedig megtanították a közlegetést arra a tapasztalatra is, hogyha lesz olyan hatalom, mely a törvényt rosszakaratulag félre magyarsza, akkor nem lehet osodálkozni rajta, ha felsőbb nyomás folytán az állami parancsot vakon követő rendőrség a törvényt becsúfolten végrehajtását készegeesen elcsavarja.

Ha pedig az egész országra kiterjedő állami szervezetben álló rendőri apparátus van mindentől az egész országban, akkor hibaváló a törvény és törvényes biztosíték, mert minden törvénynek többet ér a hatalom, mely az ily módon meglévő rendőri létszámából mindig képes és kész bármínő hatalmi irányzat szolgálataban, az egész ország közigazgatására szükségből végrehajtó közegeket kiparancsolni. S ha még hozzá hosszú évtizedek ilyen irányban egész államrendőri generációt fognak majd fölnevelni, mely csak a parancsok szokott engedelmelkedni, akkor bizony megéssüthetik, hogy a magyar városokban is a közpénzeki polgármesterig vezet a jövendő paródiaja.

Az önkormányzati hatalmuk keretén belül, tehát a városi törvényhatóságok rendőrsége államotás nélkül fejlesz tendő tovább, hogy az állampolgárokat a törvény védje a rendőri talpasákok ellen; a rendőrséget pedig a szolgálati pragmatikuk kötelezze költölességre szigorú és pontos teljesítésében.

Dr. Boldizsár Kálmán,

de városi rendőri főkapitány helyettes.

Kóros tünetek.

Irs: Molnar Albert dr. orsz. képviselő.

A magyarországi szocialisták akciójának utját régóta élénk figyelemmel kísérem. Gondolatommal nyomról-nyomra követem őket. Ha javult is a munkás helyzete, megelégedést a munkások közből az is szült. Hiba észlelt az

a gazda október havában annak a munkásnak három korona napszámat. A munkás először nem lett gazdagabb, másodszor meg az elégedetlenség tovább élt benne, sőt a gazdaközöniséggel szemben még éhesebb lett.

Minden szocialista agitátor beszéde ezzel az intellemmel végződik: „élvezz elvtárs, ember vagy, jogod van hozzá”. Meg is fogadják, ki is veszik részüket az élvezetből. Nemcsak Budapest, de kint a vidéken is, a hétfői napon alig tudjuk hasznát venni a munkásnak a vasárnapi dárídó miatt. Ez a szocializmus erkölce, meg taktikája is. Az egyéni individualizmus előretelével az ételcél egyéni élvezet megnyerésében csucsosodik ki. A holnappal nem történik. A családjukat, — gondolják, — valaki majd elartja. A takarékság, a becületes vagyonszerzés fogalmát nem ismerik, szeritük a jelenkor legnagyobb átka abban rejlik. Az éhes ember előttük a legjobb médium. Még ha megvan is a jobb lét feltétele, ha nincs más, maguk magukban lerontják. A gyűlölet, a bosszu harceszközük azért, hogy a munkaadóval szemben az a munkás szabad gondolkozását, igazságérzetét elveszítse.

Ót vagy hat évvel ezelőtt történt. Egész véletlenül egy, a nemzetközi szocialisták nyomdijából kikerült naptár jutott a kezembe. Kint voltam egy alföldi tanya. Ott a cselédekkel az országos vásárról beszélgettem. Egy vásár napját szerettem volna megtudni. Szóltam egy béresnek, hogy hozzon ki egy naptárt. A felesége ment be érte. Ki is hozta s bizonyos szegénykezés között a következő kijelentéssel adta át: „Tessék megengedni, szocialista kalendáriumot hozok. Ide kihozták a tanyára, egy jutottunk hozzá.” „Nem baj az” — feleltem rá, — „adja csak ide, eddig olyan naptárt úgy se láttam”.

Átvoltam, ha rosszul is esik, ha rágondolok. Ilusztációkkal volt tele. Minden kép, minden betű annak a cselédnek a szívébe a gazda iránti gyűlöletet csepegette be. Egy szó se volt benne magyar vonatkozású. Mintha azzal a becületes magyar munkásnép lelkéből magyarságának öntudatát akarná kiirtani. Az egész olvasmányon az az őrdégi gondolat húzódtott át, hogy azzal a munkásnéppel mindenféle kieszeléssel miként lehet sorsának osztályrészesét: a munkaadót meggyűlöltetni.

Eszembe jut még most is egy kép, amivel júliust, az aratás hónapját jelképezték. Egy csoportkép volt, mely három részből állott. Az egyik kép a gazdát mutatta be. Ott állt három ur, akik hűvösen jégbe hűtött bor vagy pezsgő mellett kártyáztatnak. Ez a gazda henyélését jelképezte. A másik kép az arató munkást ábrázolta munka közben. Kidőltek a sorból, elalélva hordták őket. A harmadik egy allegorikus kép volt. A gazda szívtá a munkás vérért, azon hisz. Hogy jobban hasson, a képeket versben is megmagyarázták.

Milyen vakmerő hazugság, milyen aljas lélek és milyen elvetemültség kellett ahhoz, hogy az a szocialis agitátor a magyar gazdaközöniséget a földmives munkásnép előtt így mutassa be. Ilyen tanítás mellett lehet szeretet, megelégedés a munkásnép között? Aki ebben a tanításban rejli hazugságot nem ismeri, annak hiába emelik a munkabérét, a gazdát teljes gyűlölettel mindig ellenségének fogja tekinteni.

Az átlagos cselédbéreket számítva, nem mondom valótlan, ha azt mondom, hogy az országban Pest megyében fizetik legjobban a gazdasági cselédeket. Ami még szembetűnőbb: a kisebb gazdaságokban még többet kapnak. Bemutatok egy konvenciósi cselédbér-levelet. Érdekes ez azért is, mert a szocialista sajtó minden elégedetlenség

okát a megélhetési viszonyokban jelöli meg. Ez egy cselédi cseléd bérét tünteti föl. Ennek felelnek meg a nagykőrösi, kecskeméti, félegyházi cselédbérek is. Hozzáteszem, hogy egyesek több bért is kapnak. Egy béresnek a bére:

1. Készpenz 120 korona.
2. 10 hl első buza hektoliterjét 11 korona 40 fillér-jével számítva 114 korona.
3. 5 hl árpa 9 koronájával 45 korona.
4. 5 hl rozs 12 koronájával 60 korona.
5. 1 tehéntartás, 8 hónapi tejjelhasználással, napi 6 liter tej 12 fillérjével 172 korona 80 fillér.
6. Lakás, mely áll egy szoba, konyha, kamra és padlásból 40 korona.
7. Egész évi szabad tüzre való 40 korona.
8. 30 kg. szalonna 1 korona 60 fillérjével 48 korona.
9. 30 kg. só 24 fillérjével 7 korona 20 fillér.
10. 1 hold kukorica föld megszántva 50 korona.
11. Fél hold krumpliföld megszántva 25 korona.
12. Disznótartás két fiaztatással, 5 - 5 malac, darabja választáskor 10—10 korona, azok tartására leütve 50 százalék, marad 50 korona.
13. Baromfi-nevelés, átlag 50 darab 80 fillérjével, 10 százalék tartásig levonásával 30 korona.

Összesen tehát 800 koronára rug egy konvenciósi cseléd bére.

Ez a számítás nagyon szerény keretben mozog. Élelmes cseléd ezt a bért 20 százalékkal még fölemelheti. Ha a tehén a cseléd, akkor a borjút is kap legalább 30 koronát. Azonfelül a piacon 6 fillérjével értékesítheti a tejet, én csak 12 fillérben vettem föl. A disznótartásból és a baromfi nevelésből is kis szorgalommal többet kaphat.

A felekoréji tanítóknak van 600 korona törzsfizetésük. A díjnokoknak napi 1 korona 60 fillér, meg két korona. Ha az összehasonlítást megtesztük, akkor megállapíthatjuk, hogy a cselédnek oly tisztességes bére van, amiből családjával együtt megélhet, sőt még öregségére szerezhet is. Az lenne a boldog állapot, ha többet kaphatna, csak hogy a mai mezőgazdasági viszonyok ennél nagyobb bért alig engednek meg.

Aki az alföldi cselédiség bünkrónikáját megfigyelte, észreveszi, hogy a cseléd a gazdája ellen sehol se követ el annyi büncselekményt, mint éppen ott, ahol munkáját legjobban fizetik. Van több olyan gyilkosság is, amikor a cseléd gazdáját az ételtől fosztotta meg. Míg pedig a munkának jobb díjazása a munkaadó iránti nagyobb tisztelet érdemi meg. Az eseteknek az az erkölcsi és szociális tanulsága, hogy legtöbbször a munkás az áldozatban nem a rossz embert, hanem a szociális akció folytán, munkaadót gyűlöletből gyilkolta meg.

Eppen ezen a legjobban fizetett cselédnek vidékén még egy óriási baj van. Ennek is a szociális agitáció az oka. A fizetés emelkedését a cselédnek bünsége egyáltalán nem kíséri. Nem emelkedik intelligenciájuk és kötelességtudásuk. Szellemi erejük még nem hatott annyira, hogy a jobb bért nekik is jobban kell honoralniuk. Ugyanaz a gondolat, amit a szociális akció mindenütt mutat: jobb fizetés, de kevesebb munka. Fölteszem, hogy már haladtak annyira, hogy a tulajdon szentségét megbecsüljék; de olyan már száz közül is csak egy akad, aki munkájával a munkaadó érdekét is védelmezi. Követeli a jobbágyszellemű cseléd-törvény alól emancipációját, de ő maga munkájával csak robotol.

Rossz gazda is van, rossz cseléd is van. Eddig is volt, ezután is lesz mind a két fajtból. A gonoszság az emberi

gyarlásból ered. A nevelés, a nemesebb erkölcsi fel fogás tudná csak mérsékelni, enyhíteni. Nem tudnának Bokányiék olyan cseléd törvényt csinálni, amit egy rosszakaratu ember ki ne jászhatna. Akit rávisez a lelkiismeret, az megtalálja annak a módját, hogyan kell a cseléd munkaerejét önző céljaira kihatolni. De viszont, — nem kell félnünk, — a legjobb bér mellett is marad a rossz cselédből magnak való. Akad olyan elég, akinek a kevés munka is panaszos, dolog nélkül szeretne élni. Rossz gazdából, rossz cselédből társaséletünk nem pusztul ki. Himlő-betegség is van, pedig a haladó orvosi tudomány a gyógyírját, az oltást már foltalalta. Arra kell vigyázni, hogy a típus epidémiáit ne jelentkezzék. Az inségbé viszi a gazdát, a munkást egyaránt. Legyengítheti, megzsisbaszthatja magát az állam erejét is.

Tul a Dunán ismerek olyan vidéket, ahol az uradalmak a második kúráz, az ocset a cselédnél szerződésileg etették meg. Ha nincs a cseléd törvényben paragrafus, addig, amíg új cseléd törvény lesz, a kormány, a cselédközhatoságok siessenek a cselédék védelmére. Ezeknek a csuf visszaéléseknek az orvoslását valahogy találják ki. Ha nincs is törvény, egy kis jóakarati sokat segít.

Soha se sajnálják a cselédéktől a jobb fizetést. Fő az, hogy helyette munkakedvet hűségét, kötelességtudást kapjunk. A szociális akció az elégedetlenség örökös fentartásával ezeket akarja a munkásnép gondolatából kiirtani. Ezért van az, hogy nagyobb fizetés mellett a cseléd még rosszabb.

A magyar társadalom, s magyar nemzeti sajtó egy nagy mulasztást követett el. A szocialisták akciója iránt ez ideig közönyös volt. Én itt a vidéken látom: mennyi romlás tört.

Hat kapás ember beszélgetett, kihallgattam őket. Az egyik azt mondotta, hogy a vallás, meg a pap az oka annak, hogy nekik annyit kell dolgozni. Miért? Kérdezte a másik. Mert a buta vallás, meg a pap predikálja az önfeloldozást, meg az emberbaráti szeretetet; élek úgy, ahogy tudok, elveszem azét akinek van — folytatta tovább Valóban így gondolok. Ma elvénnek a másét, holnap már egymásén osztozkodnak az ökölög szerint. Azt a munkástársukat már irigylük, aki szerzeni tud.

A nemzet fogalma a család fogalmán nyugszik. Amíg család lesz, nemzet is lesz. A szocialista napidíjas vidéki vándorapostok, meg a sajtójuk mindent kicsufolnak amibe a magyar nemzeti kegyelet fűz. Ráköpdősenek arra a hantra, mely apánk hamvait takarja.

A mi társadalmunkat az igazi demokrácia gondolata hassa át. Minden tisztességes munka találja meg illó jutalmát. A gyengébbeket segíteni, az erősebbet csak védeni kell. Ez legyen az egészséges szociális politika kiindulási pontja. Hiszem, tudom: a kormány is, az országgyűlés is megteszi kötelességét. De tege meg a társadalom is. A régi jó cselédnek még „miénk” volt munkaadója gazdasága, ma gyűlöl minden vagyont. A népek nem szabad hizelegni, hanem szeretni kell. Ha magunkhoz fűzzük, beáll a gyógyulás. Sem Istenét, sem fuját, sem nemzetét nem fogja megtagadni.

A vágómarha ára.

Ha a legutóbbi budapesti marhavásáron a magyar hizott marháért fizetett árakat a tavalyi árakkal összehasonlítjuk, látjuk, hogy a folyton hangoztatott óriási áremelkedés csak a képzeltben van meg, a tények azonban mást mutatnak. Az 1905. évi nov. 21-én tartott budapesti vágó-

marhavására fölhajtottak 3362 darab vágómarhát, ezek közül volt 1634 szerbiai eredetű. Elsőrendű, hizott állatokért akkoriban 78 - 90 koronát fizettek. Másodrendűért 64—76 koronát és harmadrendűért 50 - 62 koronát métermászánként. Ellenben az ez év nov. 22-én tartott vágómarhavására fölhajtott 2451 állatot, ezek között volt 661 boszniai vágómarha. Fizettek pedig elsőrendű magyar hizott ökörért 84 - 94 koronát, másodrendűért 72—82 koronát és harmadrendűért 62—70 koronát. Az árak emelkedése tehát távol marad az oly sűrűn hangoztatott 30—35 százaléktól s mindössze csak tíz százalékra tehető. Ez az árkülönböztet is kizárólag az árak természetes fejlődésére vezethető vissza és a szerbiai határ elzárásában, valamint a magyar állatállomány nagymértékű hanyatlásában leli magyarázatát.

Az állathizáló mezőgazda nem spekulálhat a jószágával, akkor adja, amikor kész és nem várhatja be az árak kedvezőbb alakulását. Minden nap, melyet a készen hizott marha még az istállóban megmarad, költséggel és veszteséggel jár, mert a fölhizalt marha a ráfordított takarmányt gyarapodásával már nem fizeti meg. Az áru visszatartása tehát teljesen ki van zárva és ezzel eliesik az a vád, mintha a magyar vágómarha nagyobb ára az agrár spekulációknak volna az eredménye.

A vágómarha árának alakulása a szerbiai határzár gyakorolta a legnagyobb befolyást; mert ez a budapesti marhavásár körülbelül 60,000 szarvasmarha behozatalától esett el, melyet a horvát és a boszniai marhabehozatal nem tudott kiegyenlíteni. Legszűnyosabb, mert legtartósabb oka azonban a magyar állatállomány visszafejlődésében van és ez a jelenség sokkal komolyabb, sem hogy azt ideiglenesnek vagy átmenetinek mondhatnók. Ezt a visszafejlődést különben meg a földmívelésügyi kormány állapítja meg, mikor a költségetes tárgyalása alkalmával szükségesnek mondja, hogy ezentul a magyar gulyabeli marha tenyésztését is elő fogja mozdítani. De különben ezt a visszaesést a statisztika mutatja ki a leghatározottabban. Az 1895 évi országos állatszámállásokról a szarvasmarha számát 5,829,483 darabban állapították meg. 1905 ben 5,533,336 darab volt a szarvasmarha állománya; tíz esztendő alatt tehát 295,647 darabbal hanyatolt az állomány. A takarmányinség 1904 ik esztendőben ez a hanyatlás 144,926 darabot tett. Állatkivételünk pedig csak igen csekély mértékben csökkent és 1902 óta 1905-ig mindössze csak 20,000 darabbal csökkent évenként. A folyó esztendő adatait összegezve, látjuk, hogy az év első három negyedében 233,170 darab vágómarhát vittünk ki, 64,000-rel kevesebbet, mint az elmúlt esztendő megfelelő időszakában. Ez a kiviteli keveslet éppen olyan nagy, mint az elmaradt szerbiai behozatal és így elfogadható az az állítás, hogy a szerbiai határzár nem gyakorolhatott lényeges befolyást a magyar vágómarha árának az alakulására.

A magyar marhaállomány visszafejlődésének többféle oka van. A legelőik elégtelensége, a takarmánytermelés és így a mesterseges takarmány megdrágulása, valamint az extenzív gazdálkodásról az intenzív gazdálkodásra való át-térés. Magyarországon az intenzív gazdálkodás mellett húst nem termelhet a gazda. Nekünk nincs oly fajmarhánk, mint például az angol shorthorn, melyet más-féle esztendőskorában 7—8 métermászásra föl lehet hizlani! Nálunk a takarmányeműiek mostani ára és a hus jelenlegi értéke mellett kész vesztéséggel járna a husra v-ló tenyésztés és így a termelésnek ezt az ágát csak mellesken izhetjük és oly mértékben, amilyenben azt az igavonó állatok tenyésztése,

vagy a mezőgazdasági iparban produkált hulladékok értékesítése elkövetéséről teszi. A magyar gazdaság mostanában vagy nem vált be az igába, vagy már kivéült a járomból.

A takarmánynevelés jobb értékesítése szempontjából a magyar állattenyésztő a jobban fizető tejtermelés felé fordult. A tej könnyebben, gyorsabban és jobban értékesíthető, mint a hus, nagyobb hozammal is kecsegtet, mint a hústermelés. Ezt a tételt talán fölösleges bizonyítani, ezt tudja minden gazda, kinek tejfogyasztó piaccal csak némileg is alkalmas vasuti összeköttetése van. Ismerjük azt a következtetést, amellyel a kormány és az ország összes gazdasági egyesületei a marhatenyésztésnek ezt az ágát fölkarolták és amellyel mindenütt alapítják a tejszövetkezeteket, de legjobban esetlegük ezt a nagymértékű haladást azokkal az adatokkal, melyeket kiviteli statisztikánk nyújt. Ezek szerint hat esztendő előtt még csak 522 métermáza vaját exportálhattunk, holott az elmúlt 1905 esztendőben már 42.465 métermáza vaját és 30.709 métermáza sajtot vitünk külföldre. Ezek a körülmények okai annak, hogy a vágómarha ára Magyarországon is emelkedett és hogy ez az áralakulás nem ideiglenes és a határok megnyitásától vagy elzárásától teljesen független.

Póttárgyjegyzék

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1906. év december hó 10-én tartandó

rendkívüli közgyűlésének

tárgysorozatához:

1. A Deák Ferenc-utca 14. sz. (Bornyász-féle) ház utáni 1 hold 922 □ öl ondtó föld eladása felett névszerinti szavazás (harmad iken).

2. Kosuth u. 14. sz. (Bészler-féle) ház és az ezzel határos Rickl féle kerti teleknek megvétele felett névszerinti szavazás (harmad iken).

3. A Vásári András és társai tulajdonát képező és az új lovassági laktanya mellett elterülő mintegy 3600 □ öl földrés megvétele felett névszerinti szavazás (másod iken).

4. A Széchenyi u. 36. számú (Antal-féle) házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (másod iken).

5. A Fűvész-kert u. 5. és 7. számú (Bakos és Liesztas-féle) házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (másod iken).

6. A József kir. herceg-u. 13. számú, az izraelita hitközség tulajdonát képező házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (másod iken).

7. A Piac utca 26. számú házastelek megvétele felett névszerinti szavazás (első iken).

*8. A Baik-Szalágyi-féle városi tulajdönt képező területből 10 holdnak elidegenítése felett névszerinti szavazás (első iken).

Debrecen, 1906. december hó 5-én.

Weszprémy Zoltán,

főispán.

Hirek.

— **Rendkívüli közgyűlés.** Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 10-én a Hortobágy hasznosítása ügyében rendkívüli közgyűlést tart. A tárgy fontosságára való tekintettel ez uton is kérjük a bizottsági tag urakat, hogy a közgyűlésen teljes számban méltóztassanak megjelenni.

*Ezen telek elidegenítése feletti névszerinti szavazás az 1906. év december hó 2-án a polgármester ur által kibocsátott hirdetésnyelvi nyomdai tévedésből maradt ki.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Debrecen sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. hó 5-én tartotta ülését, melyen a szakreferensek terjesztették be jelentésüket.

— **A Hortobágy hasznosítása.** Városunk függetlenség pártjának bizottsági tagjai f. hó 5-én népes értekezletet tartottak a Hortobágy hasznosítása ügyében. — Hosszas eszmecsere után kimondták, hogy a Hortobágy hasznosítására eddig készített javaslatok egyikét sem fogadják el, hanem a december 10-iki közgyűlésen azt javasolják, hogy a Hortobágy hasznosításának ügye egyelőre vételessé le a napirendről.

— **A Hortobágy hasznosítása.** Lapunk legutóbbi számában i-mertettük a gazdák javaslatát a Hortobágy hasznosítására. A javaslatot vasárnap tárgyalták Rickl Antal előklésével. A javaslat felolvasása után Békessy László hosszasan és érdekesen magyarázta a javaslat előnyeit, mely után az értekezlet kimondta, hogy javaslatát a közgyűlés elé terjeszti.

— **A Debreceni kisorzu.** Debrecen sz. kir. város a haza hű fiának oéhai András Gyula grófnak szoborleleplezési ünnepén küldöttséggel képviseltette magát. A küldöttség tagjai voltak *Weszprémy Zoltán* főispán, *Vecsey Imre* joggyőző, *Kirdy Gyula*, *Bészler Károly* tanácsnok, *Roncslak Lajos* főszámvéző és *Lestyán Adorján* kir. tanácsos, közjegyző. A leleplezés után Ó Felsőegének feltűnt Debrecen város hatalmas kisorzua és nagy dícsőrettel emelte ki a közönség részvétét.

— **Ülésék.** A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 6., 7. és 8-ikán folytatja a szervezeti szabályzat javaslatának tárgyalását. Kivánatos volna, ha ezen javaslat letárgyalása gyorsabban menne és a fizetés rendezési javaslattal kapcsolatosan mielőbb a közgyűlés elé kerülne.

— **Esküttél.** *Osóry István* közigazgatási gyakoronok és *Boros Lajos* rendőrségi iktató, kiket városunk főispánja a legutóbb tartott közgyűlésen tb. aljegyzővé, illetve tb. rendőrfelügyelővé nevezett ki, a kedden tartott tanácsülésben tették le a hivatali esküt.

— **Szegények öröme.** Gróf Ferenc kispópost, kanonok, debreceni plébános hivatalába való beiktatása alkalmából 1000 koronát küldött a polgármesteri hivatalba a szegények közt leendő kiosztásra. A városi tanács az összeg egyrészét annak idején kiosztotta, a megmaradtból pedig fat vádrol és azt a szegények közt fogja kiosztani. A tanács szép levélben köszönte meg a nemes szívű főpap dus adományát.

— **A városi népkönyha.** A városi tanács hétéfőn tartott ülésében elhatározta, hogy az ideán is megnyitja a szegények részére a népkönyhát. Vezetésére újból a debreceni jótékony nőegylet-kérte fel, mely a megbízást elfogadta. A népkönyha karácsony előtt nyílik meg a Bethlen-utcában, ugyanazon házban, melyben tavaly volt.

— **A drágasági pótlék ügye.** A közgyűlés a 2400 koronán alul javadalmazott tisztviselő, segéd-, kezelő- és szolgálja személyzet részére drágasági pótlékat szavazott meg. A belügyminiszter most a következő leiratot intézte ez ügyben a város közönségéhez: Folyó évi október hó 10-én tartott bizottsági közgyűlésén 215/12.834. sz. alatt hozott határozatot, mellyel kimondotta, hogy a város szolgálatában levő 2400 koronánál nem nagyobb havi fizetéssel bíró tisztviselők és egyéb alkalmazottak ugyanolyan összegű drágasági pótlékban részesítenessék, mint az 1906. év első felében, — a többi ügyiratokkal együtt oly felirással küldöm vissza a város közönségének, hogy az ügyiratokat egészítse ki oly részletes kimutatással, melyben a drágasági pótlékban teljesendő tisztviselők és alkalmazottak neve, állása, fizetése, valamint 1907. évre kintalványozandó drágasági pótlék összege feltüntetve legyen*.